

COMMENTAAR

Kop Antiqua bold Kop Antiqua bold Kop

Intro 17/18 vrije regel-
val Intro 17/18 vrije
regelval Intro 17/18
vrije regelval Intro
17/18 vrije regelval
Intro 17/18 vrije regel-
val Intro 17/18 vrije
regelval

Lorem ipsum dolor sit amet,
consectetur adipisicing elit, sed
do eiusmod tempor incididunt
ut labore et dolore magna ali-
qua. Ut enim ad minim veniam,
quis nostrud exercitation ullam-
co laboris nisi ut aliquip ex ea
commodo consequat. Duis aute
irure dolor in reprehenderit in
voluptate velit esse cillum dolo-
re eu fugiat nulla pariatur. Ex-
cepteur sint occaecat cupidatat
non proident, sunt in culpa qui
officia deserunt mollit anim id
est laborum. Lorem ipsum dolor
sit amet, consectetur adipisicing
elit, sed do eiusmod tempor
incidunt ut labore et dolore
magna aliqua. Ut enim ad mi-
nim veniam, quis nostrud exer-
citation ullamco laboris nisi ut
aliquip ex ea commodo conse-
quat. Duis aute irure dolor in
reprehenderit in voluptate velit
esse cillum dolore eu fugiat
nulla pariatur. Excepteur sint
occaecat cupidatat non proident,
sunt in culpa qui officia dese-
runt mollit anim id est laborum.
Lorem ipsum dolor sit amet,
consectetur adipisicing elit, sed
do eiusmod tempor incididunt
ut labore et dolore magna ali-
qua. Ut enim ad minim veniam,
quis nostrud exercitation ullam-
co laboris nisi ut aliquip ex ea
commodo consequat. Duis aute

irure dolor in reprehenderit in
voluptate velit esse cillum dolo-
re eu fugiat nulla pariatur. Ex-
cepteur sint occaecat cupidatat
non proident, sunt in culpa qui
officia deserunt mollit anim id
est laborum. Lorem ipsum dolor
sit amet, consectetur adipisicing
elit, sed do eiusmod tempor
incidunt ut labore et dolore
magna aliqua. Ut enim ad mi-
nim veniam, quis nostrud exer-
citation ullamco laboris nisi ut
aliquip ex ea commodo conse-
quat. Duis aute irure dolor in
reprehenderit in voluptate velit
esse cillum dolore eu fugiat
nulla pariatur. Excepteur sint
occaecat cupidatat non proident,

Streamer sport over vier regels

sunt in culpa qui officia dese-
runt mollit anim id est laborum.
Lorem ipsum dolor sit amet,
consectetur adipisicing elit, sed
do eiusmod tempor incididunt
ut labore et dolore magna ali-
qua. Ut enim ad minim veniam,
quis nostrud exercitation ullam-
co laboris nisi ut aliquip ex ea
commodo consequat. Duis aute
irure dolor in reprehenderit in
voluptate velit esse cillum dolo-
re eu fugiat nulla pariatur. Ex-
cepteur sint occaecat cupidatat
non proident, sunt in culpa qui
officia deserunt mollit anim id
est laborum. Lorem ipsum dolor
sit amet, consectetur adipisicing

Verslaggever
@ hoofdredactie@dvhn.nl

TOOS & HENK

Paul Kusters

REAGEREN?

lezersbrieven@dvhn.nl (vermeld aub naam + woonplaats)
opiniestukken (maximaal 650 woorden) aub naar: meningen@dvhn.nl
postadres: Opinieredactie DvhN, Postbus 60, 9700 MC Groningen

OPINIE

Vergroenen zonder kassen, gif, en turf

Wie wil vergroenen krijgt genoeg aangereikt door de na-
tuur. Maak er gebruik van, stelt Karin Bodewits.

Basisschoolkinderen planten zaailingen bij een actie in eerdere jaren. FOTO: MARCHJE ANDRINGA

KARIN BODEWITS

Nu de herfst is aangebren-
ken en het plantseizoen
voor de deur staat, berei-
den duizenden vrijwilli-
gers van Meer Bomen Nu (een initia-
tief van Urgenda) zich weer voor op
het redden van jonge bomen en
struiken die anders zouden worden
weggemaaid of verhakfeld. Deze
spontane zaailingen, lokaal geoogst,
met blote wortel en zonder pot of
kluit, worden vervolgens kosteloos
aangeboden aan iedereen die wil
vergroenen. Het is een simpel, laag-
drempelig systeem: oogsten wat de
natuur ons gratis geeft, en planten
waar het kan.

Dat dit soort lokaal plantgoed niet
alleen beter is voor de portemonnee
maar ook voor het klimaat, valt niet
te betwisten. Wie kiest voor zaailin-
gen uit de natuur, kiest automatisch
voor een vorm van vergroenen die
vrijwel geen ecologische voetafdruk
heeft. Er komt geen potgrond aan te
pas, dus ook geen turf. En daarmee
hoeven we geen veengebieden meer
te vernietigen; gebieden die we juist
zouden moeten beschermen voor
ons klimaat en de biodiversiteit. Het
ontbreken van plastic potten voor-
komt afval en microplastics. En
doordat er minder kassen nodig zijn,
beperken we de arbeidsmigratie en
komt er veel ruimte voor woning-
bouw.

Daarnaast blijkt dit plantgoed
vaak verrassend robuust. Zaailingen
die spontaan opkomen, hebben zich
al bewezen in weer en wind. Ze over-
leven zonder kunstmest, zonder gif
en zonder de constante zorg die kas-
planten wél nodig hebben. Het is
precies dit succes dat wringt voor
delen van de tuinbouwsector, die al
jaren hamert op het idee dat ver-
groening in steden onmogelijk zou
zijn zonder hun producten: zonder

‘Het kost niets,
het brengt
mensen
in contact’

fossiele potgrond, zonder plastic
potten, zonder grootschalig energie-
verbruik. Maar de realiteit toont iets
anders. Overal in het land ontstaan
groene tuinen, hagen en voedsel-
bosranden dankzij simpel, regenera-
tief materiaal dat vrijwel niets kost.
Ook de logistiek laat zich nauwe-
lijks vergelijken met de internatio-
nale ketens waar veel kwekerijen af-
hankelijk van zijn. Transport van lo-
kaal geoogste zaailingen beperkt
zich meestal tot enkele kilometers;
vaak zelfs afgelegd per fiets of lo-
pend. Dat staat in schril contrast met
vrachtwagens, koeltransporten en
vliegtuigen die jonge planten soms
honderden of duizenden kilometers
verplaatsen; een uitstoot die met
geen enkele aanplant te compense-
ren valt.

Op dit moment gaat het meren-
deel van de geredde zaailingen naar
particulieren. Maar denk eens aan
de mogelijkheden wanneer gemeen-
ten, scholen, woningcorporaties en
zorginstellingen dit model zouden
omarmen. Er is binnen de wet- en re-
gelgeving niets dat lokale overhe-
den verhindert om eigen zaailingen
te oogsten en in de directe omge-
ving te gebruiken. Waarom zouden
gemeenten nog steeds dure, geculti-
veerde exoten in plastic containers
aanschaffen, terwijl er in de eigen
bermen, plantsoenen en bosranden
gratis en inheemse alternatieven
groeien? De vraag is hoe houdbaar
de miljardensector achter glas nog is
als deze realiteit breed doordringt.
Ik heb zelf inmiddels meters ha-

gen en een complete tuin gevuld
met lokaal geoogste zaailingen:
frambozen, vuilboom, meidoorn,
beuk, bessenstruiken, noem maar
op. De variatie is enorm en wie een-
maal begint, merkt hoe vanzelfspre-
kend het voelt om te planten wat de
natuur zelf aanbiedt. Maar er is nog
veel meer mogelijk. Zo kunnen bur-
gers hun eigen zaailingen niet alleen
inleveren bij lokale hubs, maar ook
gewoon weggeven in de buurt. Een
simpele emmer bij de voordeur met
een bordje “Gratis zaailingen! Pak
mee wat je nodig hebt.” kan al vol-
doende zijn om een straat of buurt te
vergroenen. Het kost niets, het
brengt mensen in contact, en het
voorkomt dat jonge planten verlo-
ren gaan.

Daarnaast is dit het seizoen om
gezamenlijk af te stappen van ver-
vuilende „bodemverbeteraars” zo-
als tuinturf en kunstmatige substraten.
De beste bodemverbeteraar ligt
namelijk gratis op straat: herfstblad.
In plaats van blad te verzamelen in
containers die vervolgens worden
afgevoerd met grote vrachtwagens,
kunnen bewoners het eenvoudig de
tuin in harken. Blad vormt humus,
verbetert de bodemstructuur, voedt
het bodemleven, biedt een schuil-
plaats voor insecten en is daarmee
ook weer een voedingsbron voor
tuinvogels. Een tuin die jaarlijks een
laag blad ontvangt, wordt vanzelf
veerkrachtiger en heeft in de zomer-
maanden minder water nodig.

Vergroenen hoeft dus niet te leu-
nen op complexe ketens, hoge kos-
ten of vervuilende materialen. De
basis ligt letterlijk voor onze voeten.
Het vraagt slechts dat we anders kij-
ken: niet naar wat we moeten pro-
duceren en kopen, maar naar wat er
al is.

Karin Bodewits, wetenschapper en
mede-oprichter van Stichting Turfvrij